

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 STYCZNIA 1935 ROKU

A 1255 II

MIĘDZYNARODOWY DOM CHEMJI

Dn. 30 listopada, 1 i 2 grudnia 1934 odbyła się w Paryżu inauguracja Domu Chemji (Maison de la Chimie). Instytucja ta powstała z inicjatywy, wysuniętej podczas uroczystości stulecia Marcelego Berthelot w r. 1927, w wyniku międzynarodowej konwencji i subskrypcji. W subskrypcji tej uczestniczyła również Polska, zajmując piąte skolei miejsce co do wysokości złożonej sumy, w gronie państw, które poza Francją wzięły udział w budowie Domu Chemji.

W chwili obecnej Dom Chemji jest już faktem dokonany. Znajduje się w Paryżu, na lewym brzegu Sekwany, przy ul. Św. Dominika, w pobliżu Pałacu Burbońskiego, mieszcząc się w dawnym pałacyku Rochefoucauld d'Estissac, zbudowanym w r. 1708. Środkowa część pałacyku wraz z dziedzińcem została zachowana w niezmięnionej formie architektonicznej, boczne zaś skrzydła i oficyny dobudowano z zachowaniem charakteru epoki i właściwych jej proporcji. Wnętrza natomiast urządzone zostały zgodnie ze współczesnymi wymaganiami budownictwa, postępową techniką i charakterem dnia dzisiejszego. Dom Chemji obejmuje duży zespół audytorjów, sal odczytowych i pokojów konferencyjnych, biura międzynarodowych i niektórych francuskich instytucji chemicznych; wreszcie część najważniejszą — sale biblioteczne i hale przeznaczone na zbiór dokumentacji chemicznej.

Mysłą bowiem przewodnią przy powstawaniu Domu Chemji było przede wszystkim zgromadzenie w jednym miejscu międzynarodowej dokumentacji chemicznej. Przyczem pod nazwą dokumentacji rozumieć należy nie tylko zbiór książek, broszur, czasopism i innych wydawnictw, lecz również część rękopiśmienną, fotograficzną, kinematograficzną, gramofonową i t. d. Dzięki szerokiemu ujęciu zagadnienia, Międzynarodowe centrum dokumentacji chemicznej, oparte na centrach narodowych we wszystkich

krajach współpracujących, staje się poważnym ośrodkiem twórczej pracy naukowej i technicznej. Centrum dokumentacji, mieszczące się w Domu Chemji, przeznaczone jest zarówno do bezpośrednich studjów, jak do udzielania wiadomości korespondencyjnych, przesyłania streszczeń, odbitek fotograficznych, filmów kinematograficznych, płyt gramofonowych i t. d.

Otwarcie Domu Chemji, fakt bezspornie wielkiego znaczenia w międzynarodowym życiu chemicznym, odbyło się w sposób uroczysty. Przedstawiciele piętnastu — nie licząc Francji — państw wzięły udział w inauguracji, która rozpoczęła się w obecności Prezydenta Rzeczypospolitej Francuskiej specjalnym posiedzeniem dn. 1 grudnia r. b. Rząd Polski reprezentowany był przez Pana Ambasadora Alfreda Chłapowskiego; Polskie Towarzystwo Chemiczne, Centralny Związek Przemysłu Polskiego i Związek Przemysłu Chemicznego przez pp.: Dr. Józefa Landau i Inż. Tadeusza Zamoyskiego; Bank Polski — przez p. Radcę Mohla.

Dom Chemji i Centrum dokumentacji chemicznej niezawodnie odegrać może dużą rolę również dla polskiego przemysłu chemicznego. Mamy bowiem obecnie do dyspozycji instytucję, która udzielić powinna źródłowych informacji, dotyczących dokumentacji każdego interesującego przemysł tematu. Z naszej strony zachęcamy do korzystania z usług tej organizacji, do której powstania przyczynił się również kraj nasz. Wszelkie zapytania o informacje, dokumentacje, wyciągi bibliograficzne i t. p. należy kierować pod adresem „Maison de la Chimie”, 28 Rue St. Dominique, Paris.

Jednym z pierwszych przejawów życia tej nowej instytucji było wysłanie przez Dom Chemji telegramu gratulacyjnego do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prof. Ignacego Mościckiego, z okazji 30-lecia Jego działalności naukowej.

CHEMICZNY INSTYTUT BADAWCZY

Chemiczny Instytut Badawczy, którego rola i działalność jest powszechnie znana, liczy wśród swych członków wspierających niewielką bardzo ilość osób fizycznych. Członkowie wspierający rekrutują się raczej spośród różnych osób prawnych i instytucyj. Tymczasem ideą przewodnią założyciela Instytutu, Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Prof. Ignacego Mościckiego, było aby Instytut stał się niejako własnością społeczną, opartą o zespół reprezentujący polski świat techniczny i chemiczny. Dodać należy, że tendencja podwyższenia w tym stanie rzeczy ilości członków wspierających Instytut nie ma bynajmniej na celu powiększenia funduszy Instytutu (dotychczasowe składki osób fizycznych wahają się w granicach 50 — 100 zł. rocznie), chodzi natomiast o poparcie moralne świadczące, że Instytut jest własną organizacją polskich chemików i techników.

Wszyscy pp. dyrektorowie i szefowie działów Zjednoczonych Fabryk Związków Azotowych w Chorzowie i w Mościcach przystąpili już do Instytutu w charakterze członków wspierających. Wydaje się rzeczą wskazaną, aby kierownicy i inżynierowie wszystkich polskich fabryk chemicznych znaleźli się w gronie członków Instytutu, stwierdzając w ten sposób zrozumienie doniosłej roli, jaką Chemiczny Instytut Badawczy ma wyznaczoną w zespole elementów, składających się na trwałe gmach przemysłu chemicznego w Polsce.

W tej też myśli rozsyłamy członkom Związku Przemysłu Chemicznego równocześnie z niniejszym numerem „Wiadomości Przemysłu Chemicznego” odpowiednie deklaracje Chemicznego Instytutu Badawczego.

W celach ewidencyjnych uprzejmie prosimy o łaskawe zawiadomienie nas, którzy pp. dyrektorowie i inżynierowie, pracujący w polskim przemyśle chemicznym, zechcieli przystąpić do Instytutu w charakterze członków wspierających.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Sp. Akc. „Boruta” w Zgierzu przystąpiła do produkcji alfanaftolu w ilościach, pokrywających zgórami zapotrzebowanie rynku wewnętrznego. Betanaftol, oddawna już przez „Borutę” produkowany, również pokrywa zapotrzebowanie wewnętrzne.

Sp. Akc. „Hugohütte” przystąpiła do fabrykacji specjalnych gatunków litoponu, przeznaczonych do produkcji ceraty. W ten sposób wszystkie gatunki litoponu są już obecnie produkowane w kraju.

ZE SPRAW TARYFIKACYJNYCH

Pozycje 393 — 402 taryfy celnej, obejmujące półprodukty organiczne służące do fabrykacji barwników, zawierają w każdej pozycji punkt ostatni, według którego clone są niewymienione oddzielnie półprodukty, należące do danej pozycji taryfy celnej. Ministerstwo Skarbu opraco-

wało obecnie wykaz tych półproduktów organicznych, które są clone według owych ostatnich punktów każdej z pozycji 393 — 402 z tem, że niewymienione w wykazie półprodukty clone będą według pozycji 490 taryfy celnej, jeżeli oczywiście nie są nigdzie indziej wyraźnie nazwane. Wykaz, który niżej podajemy, nosi Nr. 1 i będzie w miarę potrzeby uzupełniony:

W y k a z Nr. 1.

produktów organicznych i innych oprócz osobno wymienionych” clonych według poz. 393 — 402 taryfy celnej.

poz. 393 p. 2	1) Chlorotoluol
	2) Dwuchlorotoluol
poz. 394 p. 4	1) Nitroksylol
poz. 395 p. 5	1) Kwasy benzolosulfonowe
	2) Kwasy toluolosulfonowe
	3) Kwasy chlorobenzolosulfonowe
	4) Kwasy nitrobenzolosulfonowe
	5) Kwasy nitrochlorobenzolosulfonowe
	6) Kwasy nitronaftalinosulfonowe
	7) Kwasy dwunitrostylbenodwusulfonowe
	8) Nitrochlorek benzoilu
poz. 396 p. 3	1) Benzantron
	2) Dwuchlorobenzaldehyd
poz. 397 p. p. 12	1) Kumidyna (o - izopropylolanilina)
	2) Dwufenyloguanidyna
	3) Dwutoliloganidyna
	4) Merkaptobenzotiazol
	5) Aldolnaftyłanina
	6) Kwasy naftyloaminotrój-sulfonowe
	7) Kwasy benzylo - anilinosulfonowe
	8) Kwasy fenylonaftyłaminosulfonowe
	9) Kwasy tolilonaftyłaminosulfonowe
	10) Kwasy anilinodwusulfonowe
	11) Kwasy ksylidynosulfonowe
	12) Aminobenzaldehyd
	13) Kwasy benzydino jedno i dwusulfonowe
	14) Kwasy chlorotoluidynosulfonowe
	15) Dehydrotiotoluidyna
	16) Kwasy dehydrotiotoluidynosulfonowe
	17) Kwasy dwufenyloaminosulfonowe
	18) Kwasy aminodwufenyloaminosulfonowe
	19) Kwasy dwuaminodwufenyloaminosulfonowe
	20) Nitrometylobenzimidazol
	21) Pochodne dwuazowe związków objętych p. p. 1—10 i 12 pozycji 397.

poz. 398 p. 9

- 1) Nitroanizol
- 2) Nitrofenetol
- 3) Nitrometylometoksybenzol
- 4) Nitrometoksynaftalina
- 5) Pirokatechina
- 6) Kwasy fenolosulfonowe
- 7) Chlorofenol
- 8) Chlorokresol
- 9) Nitrochlorofenol
- 10) Kwasy chlorooksynaftalino jedno i dwu-sulfonowe
- 11) Benzonaftol
- 12) Nitrokresol
- 13) Kwasy nitrofenolosulfonowe

poz. 399 p. 6

- 1) Kwasy chloroaminofenolosulfonowe
- 2) Mocznikowa pochodna kwasu I/2,5 aminonaftolo-7 sulfonowego kwasu)
- 3) Kwasy aminofenylonaftiminoazolooksysulfonowe
- 4) Nitrobenzylidenoaminofenol
- 5) Metyloaminofenol
- 6) Metylaminoooksyfenazyne
- 7) Chloroaminofenol
- 8) Kwasy dwuaminofenolosulfonowe
- 9) Kwasy dwuoksydwunaftylaminodwusulfonowe
- 10) Dwuaminoanizol
- 11) Etoksybenzydyna
- 12) Metoksynaftyloamina
- 13) Fenetydyna
- 14) Pochodne dwuazowe związków objętych pp. 1—7 i 9 pozycji 399

poz. 400 p. 2

- 1) Chloropochodne fenylometrylopyrazolonu
- 2) Kwasy sulfonowe chloropochodnych fenylometrylopyrazolonu.

INFORMACJE EKSPORTOWE

Zawarty w dniu 14 grudnia b. r. układ handlowy polsko-rumuński ustala roczne kontyngenty na rok 1935 w wymianie towarowej Polski z Rumunją. Układ przewiduje ujęcie całego importu rumuńskiego do Polski przez Polskie Towarzystwo Handlu Kompensacyjnego.

Na zamrożone należności, powstałe z dotychczasowego wywozu — Rumunja wyda certyfikaty płatnicze, uprawniające do uzyskania przydziału dewiz w pewnym stosunku do jej eksportu do Polski.

Układ kontyngentowy z Polską, który wygasł w dniu 31 grudnia 1934 r. został przedłużony na rok bieżący. Układ zapewnia Z. S. S. R. kontyngenty na ryby, futra, wina, kawior, jabłka, jelita, nici, antracyt i chemikalja, zaś Polsce dostawy na rury wiertnicze i żelazo walcowane.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr. Nr. 35 i 35 Informatora Eksportowego).

Austria.

Projektowane jest wprowadzenie nowej listy towarów, podlegających reglamentacji przywozu. Między innymi nowa lista ma obejmować jedwab sztuczny i niektóre chemikalja.

Wielka Brytania.

Z dniem 23 listopada 1934 r. zwolniony został od opłaty celnej przywóz krzemu i stopów, zawierających co najmniej 95% krzemu.

Włochy.

Wprowadzenie reglamentacji dewiz. Zakaz importu siarczynu miedzi.

Indje Holenderskie.

Ogłoszona została nowa lista artykułów chemicznych, których przywóz zwolniony został z opłaty celnej. Lista ta jest do przejrzenia w Państwowym Instytucie Eksportowym.

Zwracamy uwagę na zamieszczone w Nr. 36 „Informatora Eksportowego” raporty dotyczące: Zmiany Ustawy clearingowej w Holandji, Ochrony znaków handlowych i patentowych w Palestynie, Zmiany Ustawy o handlu importowym na Łotwie, Zmiany w nowym systemie handlu zagranicznego w Rumunji oraz wskazań dla polskich firm eksportujących do Zachodniej Europy.

KRONIKA

Dn. 18 grudnia 1934 odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którym wysłuchano sprawozdania p. Inż. Wiktora Sommera z działalności Rady Opiekuńczej Państwowej Szkoły Chemiczno-Przemysłowej, oraz z prac Muzeum Przemysłu i Techniki.

Tegoroczne Targi Brytyjskie odbędą się w Londynie od dn. 18 lutego do 1 marca, wystawa zaś sekcji inżynierskiej i wyrobów żelaznych — w Birmingham, od dn. 20 do 31 maja 1935. Bliższych informacji udziela i zaproszenia wysyła: British Industries Fair, 35 Old Queen street, London S. W. 1.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 107 z dn. 15 grudnia 1934 r. ukazało się pod poz. 951 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 października 1934 r. w sprawie zakazu przywozu niektórych towarów.

W myśl przepisów Rozporządzenia, wszystkie towary objęte poz. 24 taryfy celnej wraz z uwagami do tejże pozycji, t. j. nasiona i owoce oleiste oprócz osobno wymienionych, są zakazane do przywozu.

W „Monitorze Polskim” Nr. 287 z dnia 14 grudnia 1934 ukazało się pod poz. 395 Rozporządzenie Ministra Skarbu, wyznaczające Urzędy Celne, gdzie może być dokonywane wstępne badanie towarów.

**NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW
PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO**

	Cena zł.		Cena zł.
Aceton	420.—	Mączka kostna odklejona 30% P ₂ O ₅	15.—
Alkohol metylowy techniczny 90%	160.—	„ rogowa 13/14%N	35.—
„ czysty 99%	300.—	Naftalin surowy prasowany	28.00
* Amoniak skroplony za 1 kg NH ₃	1.53	„ czysty w łuskach	52.50
* Azotniak mielony za 1 kg % N ₂	1.25	Octan sodu	120.—
Azotan amonu	100.—	„ ołowiu	200.—
Azotyn sodowy	120.—	Oleina	185.—
Benzol handlowy 90%	92.—	Oleum 20%	18.—
„ czysty	104.—	Olej lniany	145.—
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13.50	* Potaż kalcynowany 90/95%	120.—
* Boraks	90—100.—	* Potaż żrący topiony 88/92%	140.—
Chlor ciekły	115.—	Pirydyna czysta dla celów analitycznych	
Chlorek cynku 50° Bé	30.—	za 1 kg	8.00
* Chlorek wapna bielący	30.06	Smola preparowana	16.50
Chlorek wapnia (CaCl ₂)	20—22.—	Saletra amonowa	100.—
Chlorobenzol	165.—	Saletra potasowa	130.—
Chloroform czysty	800.—	* Saletra sodowa 15,5% N ₂	28.10
„ „pro narcosi“	1.800.—	* Salmjak raf.	120.—
Eter siarkowy	450.—	Siarczan amonu	23.70
Fenol czysty	265.—	* Siarczan miedzi	65—75.—
Formalina 40%	210.—	* Siarczek sodu 60/62%	64.—
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220.—	Soda amonjakalna	22.50
„ techniczna 85/88%	160.—	* „ kaustyczna	54.—
Karbolineum	29.75	Sól glauberska krystaliczna	7.00
Klej kostny	230.—	Stearyna	170.—
Klej skórny	250.—	Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10.72
Krezol czysty	128.—	Toluol czysty	115.—
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO ₃	95.—	Woda amonjakalna chem. czysta zaw.	
Kwas mrówkowy 80%	235.—	+ 25% NH ₃	60.—
Kwas siarkowy 60° Bé	6.00	Zelatylna techn.	400.—
„ solny 19°/21° Bé	9.50		
„ octowy techn. 30%	85.—		

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

KOMUNIKACJA LOTNICZA
ZAPEWNI
MAKSIMUM WYGODY
OSZCZĘDNOŚCI CZASU
I BEZPIECZEŃSTWA

ZWIEDZAJ
MUZEUM PRZEMYSŁU
I TECHNIKI
— W WARSZAWIE, UL. TAMKA 1 —
TEL. 298-84

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne: „PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BO RUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI 3. m. 8, tel. 8-38-78.	Przem. Tuszcz. „SCHICHTLE VER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.	Oleina zwierzęca: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84-30
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.	Gumowe artykuły techniczne: Sp. Akc. „WOLBROM“, Warsza- wa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.	Słomka i włosie wiskozowe: Sp. Akc. TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WIN- NICY, S. A. Winnica, poczta Hen- ryków k/Warszawy, tel. 1-a podm. 17. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Gdańska 81, tel. 186-12.	Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.	Smola pierwszorzędowa: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
Chlorek wapna bielący. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Jedwab sztuczny: Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FA- BRYKA SZTUCZNEGO JEDWA- BIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.	Soda amonjakalna, krystaliczna i kau- styczna: „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.
Chlorek wapnia (CaCl ₂): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.	Soda kaustyczna. Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Farmaceutyczne przetwory: Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczow- ska 16, tel. Centrala-Spiess. „Fr. KAPIŃSKI Spółka Akcyjna“, Warszawa. Wolność 9, tel. 11:06:00.	Karbid: Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.	Sól glauberska krystaliczna: „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8:75:39.
Gliceryna farmaceutyczna i technicz- na: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.	Stearyna: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, tel. 584-30.
	Klej kostny i skórny: Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.	Zelazokrzem 45% i 75%: Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.
	Kwaśny węgiel sodowy (bikarbonat): „ZAKŁADY SOLVAY W POL- SCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.	

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI

Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.